

Описание на компетенциите

---

*Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

1. Усет за инициативност и предприемачество

1.1 Самостоятелност/ Автономност

Тази компетенция се отнася до нивото на самостоятелност, достигнато чрез високо ниво на целеустременост, добре развити способности за саморегулиране и самоуправление, разбиране на силните страни и възможности, както и умението те да се реализират на практика. Автономният човек оценява ползите и предизвикателствата на свободата, която той/тя притежава, и се наслаждава на тази своя независимост. Тази компетенция също е свързана със способността за разпознаване на ситуации, които дават свобода за определена автономност и мотивацията за използване на тези възможности, за да се демонстрира самоинициативност и самостоятелност.

1.2 Умение за изграждане на мрежа от контакти (Networking)

Обучаемият умее да установява контакти с други участници в професионален контекст, като е способен е да изгради мрежа от такива в своята професионална среда. В сътрудничество с колеги и заинтересовани страни, професионалистът има способността да обменя знания и умения, както и да установява нови контакти с професионална насоченост. Той е наясно с неговата/нейната роля в различните контексти и измисля начини да осъществи нови контакти, имайки в предвид работния контекст и ролите на останалите заинтересовани страни. Професионалистът е поставил своите собствени цели и намира възможности да ги популяризира сред други.

1.3 Лидерство

Обучаемият е компетентен в това, да направлява и да влияе на колегите си и/или членовете на екипа, за да им помогне да постигнат определени цели. Той/тя може да демонстрира способности за взимане на решения и е способен да пренесе тези решения в активен екип. Това включва например добри комуникационни умения, умения за изграждане на доверие и добри взаимоотношения в екипа по проекта, идентифициране на специфични умения на членовете на екипа и възлагане на задачи според тези умения, подпомага работата на екипа, и е отворен към нови и различни предложения.

1.4 Решаване на проблеми

Решаването на проблеми е съставено от действия, поведения и компетенции, които са ориентирани към дадени цели в сложни ситуации, в които не могат да се приложат лесни и рутинни решения. Дори крайната цел да е ясно дефинирана(а тя понякога не е),

този от когото зависи решаването на проблема може да не е наясно с всички стъпки, които трябва да бъдат предприети. Проблемите могат да се различават по сложност, контекст и може да изискват различни ресурси или инструменти за решаването им. Затова, процесът изисква познаването на няколко различни техники за разрешаване на проблеми (или умението да се измислят нови такива) и способността те да се прилагат последователно в подходящите ситуации. Процесът на разрешаване на проблеми е съставен от сложни дейности като планиране и аргументация, и за да бъде завършен успешно, всеки обучаем заел се с тази задача трябва да бъде мотивиран, любопитен и да има силното желание, това да се случи.

1.5 Управление на проекти

Обучаемият е компетентен в продуктивното и успешно изпълнение на проекти, като структурира необходимите дейности и прилага постоянен "plan-do-check" подход (планира-изпълнява-проверява) до приключването на проекта. Един професионалист знае теориите за управление на проекти и как трябва да бъдат изпълнени определени дейности, както и да следи за нивото на успех и качество. Той може да действа по съответния начин, както и да адаптира и разработва работни стратегии в проектни екипи. Наясно е с предимствата и недостатъците на превръщането на една задача и/или рисково начинание в проект и умее да прилага подходите за управление на проекти, съответно.

1.6 Планиране и управление на ресурсите

Обучаемият е компетентен в планирането на дейности и ресурсите свързани с неговите проекти, или проектите, с които се асоциира. Един професионалист знае как да планира и структурира проекта, дейностите, както и да разпредели ефективно времето и ресурсите. Той може да действа по съответния начин, както и да адаптира и разработва работни стратегии за съставяне на план в различни проектни контексти. Наясно е с предимствата и недостатъците и има позитивно и същевременно критично поведение при прилагането на методология за планиране в различни професионални и лични ситуации.

1.7 Ориентация към клиенти

Обучаемият притежава компетенции в работата с клиенти, като се вземат предвид техните специфични нужди. Професионалистът знае как да идентифицира различни

клиентски профили, виждания, желания и потребности. Умее да реагира адекватно, да адаптира и разработва стратегии, подпомагащи клиентите. Той знае ползите от фокусирането върху нуждите и желанията на клиентите и е устремен към максимално им задоволяване.

1.8 Управление на конфликти

Обучаемият успява да разреши конфликтни ситуации чрез приложението на специфични техники. Професионалистът успява да установи корените на конфликта и да разработи подходяща стратегия, за да го реши. Запознат е с концепциите за съгласуване, медиация, улесняване и правене на компромиси, и умеят да приложат подходящата техника в правилния момент. Той/тя отчита правата, нуждите и чувствата на всички намесени страни, за да намери адекватно решение на проблема. Наясно е с позитивния аспект от техниките за управление на конфликтите и намира начини да ги популяризира в екипа.

1.9 Работа в екип

Обучаемият комуникира успешно с други участници в професионалната сфера. В съвместната работа, професионалистът уважава специфичните нагласи, компетенции и умения на участниците в екипа/групата и притежава способността да бъде част от екип и да бъде екипен играч. Това включва комуникационни умения като отстояване на позициите си, активно слушане, наясно е с разнообразието в колектива и потенциала за работа в екип. Той/тя оценява работата в екип като ефективен начин за сътрудничество и източник на креативност, и е устремен да даде своя принос за успеха на целия отбор. Той/тя е наясно с ролите и възможностите в екипа и действа според тях.

1.10 Гъвкавост

Гъвкавостта е компетенция, която описва уменията за приспособяване към променящи се ситуации и изисквания за справяне в променливи обстоятелства. Това включва познание за плавността на фактите и променящата се природа на самия живот, в различен контекст и обстоятелства, както и собствените способности и набор от поведенчески стратегии. Търпението и вярата в собствените си способности спомага за по-лесната приспособимост в разнообразни ситуации и намалява стреса, породен от промяната.

2. Социални и граждански умения

2.1 Комуникация

Обучаемият може да общува с други участници в професионалната практика, в състояние е да установи връзка и да покаже честност в общуването си. В общуването с колеги, професионалистът е наясно с различните стилове и техники на комуникация. Комуникацията се ползва от обучаващия като средство за обмяна на информация с обучаемите и колегите, и чрез подходящия подход, професионалистът може да изведе проблеми, да ги дискутира и да намери решения за подобряване на учебния процес.

2.2 Междукултурна комуникация

Обучаемият умее да общува с други участници в професионален контекст, които принадлежат към различни културни среди, умее да създава взаимоотношения, базирани на доверие и уважение. Компетентност за общуване с други обучаеми, колеги и заинтересовани страни.

2.3 Управление на многообразието

Обучаемият умее да се справя с еднообразието и многообразието в исторически, социален, икономически и религиозен план, потребността от обучение, неговите мотивации, предишен опит и познание, история на обучението, способностите му да научава, стилът му на учене, годините и полът на обучаемия, за да се разбере какво е нивото му на развитие. Това включва осъзнаване ценността на многообразието, уважение към различията и уменията да се приемат или избегнат определени различия в процеса на обучение. Професионалистът проявява емпатия, надежден е, неподправен и лоялен към обучаемите. Освен това, обучаемият притежава уменията да анализира поведението на колегите си, да определи възможни проблеми и конфликти и да действа стратегически да предотврати и/или да се справи възможни конфликти и гняв към отделните обучаеми, групата или него самия. Обучаемият е отговорен за създаването на сигурна и спокойна среда за обучение, която е основана на взаимно уважение и сътрудничество, в които учащите могат да се развиват в посока на, или като, напълно автономни учещи през целия живот.

2.4 Работа в екип

Обучаемият умее да общува подобаващо с други участници от работната среда. В съвместната си работа, професионалистът уважава разбиранията и нагласите, компетентността и уменията на членовете на екипа, и притежава уменията да действа като отборен играч. Това включва комуникационни умения като отстояване на позициите си, откритост и активно изслушване, наясно е с многообразието в екипа и потенциала за екипна работа. Той/тя оценява работата в екип като ефективен начин за сътрудничество и източник на изобретателност, и подпомага успеха на колектива. Той/тя е наясно с ролите и възможностите в екипа и действа според тях.

2.5 Критично мислене

Компетенция, която изследва проблеми или идеи разсъждавайки върху различни области с различни възприятия, перспективи и методи. Това е уменията за достигане отвъд запаметяването, припомняне на информация и описания на факти, умение за анализ, оценка, тълкуване или синтезиране на информация или опит с цел да се формира или критикува идея или аргумент, а не да се приема цялата дадена информация за истина, без да се поставя под съмнение.

2.6 Лидерство

Обучаемият е компетентен в това, да направлява и да влияе на колегите си и/или членовете на екипа, за да им помогне да постигнат определени цели. Той/тя може да демонстрира способности за взимане на решения и е способен да пренесе тези решения в активен екип. Това включва например добри комуникационни умения, умения за изграждане на доверие и добри взаимоотношения в екипа по проекта, идентифициране на специфични умения на членовете на екипа и възлагане на задачи според тези умения, подпомага работата на екипа, и е отворен към нови и различни предложения.

2.7 Гъвкавост

Гъвкавостта е компетенция, която описва уменията за приспособяване към променящи се ситуации и изисквания за справяне в променливи обстоятелства. Това включва

познание за плавността на фактите и променящата се природа на самия живот, в различен контекст и обстоятелства, както и собствените способности и набор от поведенчески стратегии. Търпението и вярата в собствените си способности спомага за по-лесната приспособимост в разнообразни ситуации и намалява стреса, породен от промяната.

2.8 Умение за изграждане на мрежа от контакти (Networking)

Обучаемият умее да установява контакти с други участници в професионален контекст, като е способен е да изгради мрежа от такива в своята професионална среда. В сътрудничество с колеги и заинтересовани страни, професионалистът има способността да обменя знания и умения, както и да установява нови контакти с професионална насоченост. Той е наясно с неговата/нейната роля в различните контексти и измисля начини да осъществи нови контакти, имайки в предвид работния контекст и ролите на останалите заинтересовани страни. Професионалистът е поставил своите собствени цели и намира възможности да ги популяризира сред други.

2.9 Управление на конфликти

Обучаемият успява да разреши конфликтни ситуации чрез приложението на специфични техники. Професионалистът успява да установи корените на конфликта и да разработи подходяща стратегия, за да го реши. Запознат е с концепциите за съгласуване, медиация, фасилитиране и постигане на компромиси, и умеят да приложат подходящата техника в правилния момент. Той/тя отчита правата, нуждите и чувствата на всички намесени страни, за да намери адекватно решение на проблема. Наясно е с позитивния аспект от техниките за управление на конфликтите и намира начини да ги популяризира в екипа.

2.10 Решаване на проблеми

Решаването на проблеми е съставено от действия, поведения и компетенции, които са ориентирани към дадени цели в сложни ситуации, в които не могат да се приложат лесни и рутинни решения. Дори крайната цел да е ясно дефинирана (а тя понякога не е), този от когото зависи решаването на проблема може да не е наясно с всички стъпки,

PROMOTE

Promoting and Validating Key Competences in
Mobility and Traineeships in Europe

които трябва да бъдат предприети. Проблемите могат да се различават по сложност, контекст и може да изискват различни ресурси или инструменти за решаването им. За това, процесът изисква познанието на няколко различни техники за разрешаване на проблеми (или умението да се измислят нови такива) и способността те да се прилагат последователно в подходящите ситуации. Процесът на разрешаване на проблеми е съставен от сложни дейности като планиране и аргументация, и за да бъде завършен успешно, всеки обучаем заел се с тази задача трябва да бъде мотивиран, любопитен и да има силното желание, това да се случи.

3. Умение за учене

4. 3.1 Умение за учене

Обучаемият може да придобива, обработва и усвоява нови знания и умения, както и да разработва свои собствени стратегии за учене в различни ситуации, знае как и кога да приложи силата на собствените си стилове на учене, поставя си цели, управлява времето си и придобива необходимите информационни ресурси, на базата на нови знания и умения както и комуникация с други за достигане на нови предизвикателства в обучението си.

3.2 Умения за оценка и рефлексия

Обучаемият умее да рефлектира и да оценява стратегии като интерактивен обучителен процес на работа. Той/тя умее да идентифицира и приложи подходящите методи за оценка, в съответствие с целите и вида на дейностите на организацията, и умее да планира отделните фази на процеса (събиране, класифициране, анализиране и докладване на информацията) в подходящите времеви рамки за съответстващ с плана на работа на организацията.

3.3 Критично мислене

Компетенция, която изследва проблеми или идеи разсъждавайки върху различни области с различни възприятия, перспективи и методи. Това е умението за достигане отвъд запаметяването, припомняне на информация и описания на факти, умение за анализ, оценка, тълкуване или синтезиране на информация или опит с цел да се формира или критикува идея или аргумент, а не да се приема цялата дадена информация за истина, без да се поставя под съмнение.

3.4 Планиране и организиране на собствените компетенции в обучението

Обучаемият интуитивно знае как и кога да приложи силата на собствените си стилове на учене, поставя си цели, управлява времето си и придобива необходимите информационни ресурси, както и разработва негови/нейни собствени стратегии за обучение. Притежава мотивацията да вдъхновява други да уважават и ценят многообразието на стилове и стратегии за обучение, поставя си и гони цели, и намира

различни ресурси в обучението си.

3.5 Креативност

Обучаемият успява да достигне нови ситуации и предизвикателства с търпение и гъвкавост. Той/тя активно взема участие в творчески процеси (като брейнсторминг) и прилага различни техники на креативно мислене (нестандартно мислене, визуално изследване, метафори, аналогии, рисуване и др.), за да генерира нови решения и похвати. Той/тя има засилена способност да открива специфични връзки между различни идеи.

3.6 Самостоятелност/ Автономност

Тази компетенция се отнася до нивото на самостоятелност, достигнато чрез високо ниво на целеустременост, добре развити способности за саморегулиране и самоуправление, разбиране на силните страни и възможности, както и умението те да се прилагат. Автономният човек оценява ползите и предизвикателствата на свободата, която той/тя притежава, и се наслаждава на тази своя независимост. Тази компетенция също е свързана със способността за разпознаване на ситуация, в която е позволено определена автономност и мотивацията за използване на тези възможности, за да се покаже самоинициативност и самостоятелност.

3.7 Умение за изграждане на мрежа от контакти (Networking)

Обучаемият умее да установява контакти с други участници в професионален контекст, като е способен е да изгради мрежа от такива в своята професионална среда. В сътрудничество с колеги и заинтересовани страни, професионалистът има способността да обменя знания и умения, както и да установява нови контакти с професионална насоченост. Той е наясно с неговата/нейната роля в различните контексти и измисля начини да осъществи нови контакти, имайки в предвид работния контекст и ролите на останалите заинтересовани страни. Професионалистът е поставил своите собствени цели и намира възможности да ги популяризира сред други.

3.8 Работа в екип

Обучаемият умее да общува подобаващо с други участници от работната среда. В съвместната си работа, професионалистът уважава разбиранията и нагласите, компетентността и уменията на членовете на екипа, и притежава умението да действа

като отборен играч. Това включва комуникационни умения като отстояване на позициите си, откритост и активно изслушване, наясно е с многообразието в екипа и потенциала за екипна работа. Той/тя оценява работата в екип като ефективен начин за сътрудничество и източник на изобретателност, и подпомага успеха на колектива. Той/тя е наясно с ролите и възможностите в екипа и действа според тях.

3.9 Решаване на проблеми

Решаването на проблеми е съставено от действия, поведения и компетенции, които са ориентирани към дадени цели в сложни ситуации, в които не могат да се приложат лесни и рутинни решения. Дори крайната цел да е ясно дефинирана (а тя понякога не е), този от когото зависи решаването на проблема може да не е наясно с всички стъпки, които трябва да бъдат предприети. Проблемите могат да се различават по сложност, контекст и може да изискват различни ресурси или инструменти за решаването им. За това, процесът изисква познаването на няколко различни техники за разрешаване на проблеми (или умението да се измислят нови такива) и способността те да се прилагат последователно в подходящите ситуации. Процесът на разрешаване на проблеми е съставен от сложни дейности като планиране и аргументация, и за да бъде завършен успешно, всеки обучаем заел се с тази задача трябва да бъде мотивиран, любопитен и да има силното желание, това да се случи.

3.10 Гъвкавост

Гъвкавостта е компетенция, която описва умението за приспособяване към променящи се ситуации и изисквания за справяне в променливи обстоятелства. Това включва познание за плавността на фактите и променящата се природа на самия живот, в различен контекст и обстоятелства, както и собствените способности и набор от поведенчески стратегии. Търпението и вярата в собствените си способности спомага за по-лесната приспособимост в разнообразни ситуации и намалява стреса, породен от промяната.